

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/83/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814209305
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8814209305.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobcu: C. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, právne zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3C/212/2014 - 68 zo dňa 23.03.2015 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 3C/212/2014 - 95 zo dňa 29.02.2016 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e sa rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.
- II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi na účet prijímateľa JUDr. Igora Šafranka, advokáta so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66 náhradu trov odvolacieho konania vo výške 87,52 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 01.02.2013 uzatvorená medzi účastníkmi tohto konania je v časti poplatku uvedenom vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru bod 10 v znení: "Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve a zaväzuje sa ju uhradiť v splátkach/e tak, ako je uvedené na prvej strane tejto zmluvy. Časť poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšná časť zahŕňa náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým, že spojenou" je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 613,79 eur. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmluvu uzavretú medzi účastníkmi ako spotrebiteľskú. Okrem iného vychádzal zo smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 a ust. § 53 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu prvej inštancie je poplatok nezrozumiteľný a nie je tiež zrejmé, aké náklady žalovaného ako dodávateľa, by mal uvedený poplatok predstavovať.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Žalovaný má za to, že konaniu bráni prekážka litispendencie. Popiera status žalobcu ako spotrebiteľa. K žalovanému poplatku uviedol, že je zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Uviedol, že prípadná vada v dojednaní o výške úrokov neznamená, že zmluva o úvere je ako celok neplatná, ale v danom prípade sa aplikuje § 502 Obchodného zákonníka. Odplatu považuje žalovaný za primeranú. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správy potvrdiť a uplatniť s náhradu trov odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne.

5. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o úvere zo dňa 01.02.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobcu. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Všeobecne známou skutočnosťou sú nekalé praktiky žalovaného aplikované pri vyplňovaní základných údajov dlžníka, vrátane účelu poskytnutia finančných prostriedkov. Za daného stavu je dôvodné žalobcovi priznať postavenie spotrebiteľa.

6. Obchodný zákonník v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa prísl. ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z ust. § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Navyše Obchodný zákonník v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 266 ods. 5 ustanovuje, že pri pochybnostiach o obsahu právnych vzťahov medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktoré sa spravujú týmto zákonom, sa použije výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

7. V zmluve uvedený úrok vo výške 39,15 %, RPMN vo výške 87,20 % a následne aj RPMN vo výške 260,12 % uvedená v Dohode o plnení v splátkach zo dňa 1.2.2013 sú úplne drastické a nemajú žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti, nemožno ich označiť inak ako úžerné a odporujúce dobrým mravom, a odvolaciemu súdu neprináleží ich upravovať tak, aby zodpovedali zákonnej požiadavke súladu s dobrými mravmi (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-618/10 Banco Español). Súd sa značne kriticky vyjadril už aj k nižším úrokovým sadzbám (Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%)). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1.4.1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

8. Odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009, kde sa uvádza: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej Finančnej čiastky pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

9. Zmluvná sloboda účastníkov právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc. Jednou z týchto hraníc je i inštitút dobrých mravov (porov. 1MCdo 1/2009, 21Cdo 1484/2004 /ČR/).

10. Ak žalovaný namieta, že pre posúdenie primeranosti odplaty sa má prihliadať na odplatu požadovanú nie len bankami, ale aj inými účastníkmi finančného trhu, tak odvolací súd dáva do pozornosti údaje o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 1. štvrtrok roku 2013 (zverejnené na internetovej stránke Ministerstva financií SR), podľa ktorých pri úveroch do 1 500,00 Eur vrátane s

dobou splatnosti od 1 do 5 rokov je výška RPMN 48,52 % (subjektmi zaradenými do spracovania týchto súhrnných údajov sú banky ako aj nebankové spoločnosti poskytujúce úvery) a hodnota RPMN za 4. štvrtrok 2012, teda obdobie pred poskytnutím úveru, bola vo výške 49,27 % Z dohody o plnení v splátkach zo dňa 1.2.2013 (č.l. 47 súdneho spisu) jasne vyplýva, že žalovaný poskytol žalobcovi úver s RPMN vo výške 260,12 %!

11. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy, ktoré predstavujú viac ako 55 % z celkového poplatku 872 Eur, t.j. 480,50 Eur, odvolací súd uvádza, že poplatok je v tejto časti neúmerne vysoký. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku predstavuje takmer polovicu poskytnutého úveru, a takto neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka).

12. V konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ bol s jeho podstatou oboznámený, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške takmer polovice sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

13. Zmluvná podmienka v zmluve o úvere zo dňa 01.02.2013 - dojednanie administratívneho poplatku nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná, a ako taká neplatná.

14. Pokiaľ ide o námietku litispendencie, s touto sa vyrovnal už súd prvej inštancie. Vzhľadom na absolútnu neplatnosť rozhodcovskej zmluvy nebola založená právomoc rozhodcovského súdu, a preto ani podanie žaloby na rozhodcovský súd nemá právne následky v podobe litispendencie.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

16. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. K námietke žalovaného k úkonu žalobcu zo dňa 10.03.2015 odvolací súd konštatuje, že ani CSP, resp. O.s.p., ani vyhláška č. 655/2004 Z.z. nebráni účastníkom v tom, aby sa popri vyjadreniach priamo na pojednávaní vyjadrovali aj písomnými podaniami.

17. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný a tomu zodpovedá aj výrok o náhrade trov odvolacieho konania postupom podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Súd priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v ním uplatnenej a vyčíslenej výške 87,52 Eur, a to za vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 16.7.2015 vo výške 64,54 Eur a režijný paušál vo výške 8,39 Eur + 20% DPH, ktoré je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi na účet prijímateľa JUDr. Igora Šafranka v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

18. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).